

## A Balatonszentgyörgyi Dobó István Általános Iskola története

### *A kezdetek*



1. ábra (A régi iskola épülete, épült 1838-ban)

A balatonszentgyörgyi iskolát 1797. február 9-én említette először írott forrás. A vörsi plébánia feljegyzései szerint Rigovits József tanító keresztelt. Mindebből kiderült, hogy a szentgyörgyi tanítónak abban az időben egyházi feladatokat is el kellett látnia: keresztelt, miséken, temetéseken, litániákon is közreműködött.

A vallási szertartások mellett az oktatási feladatokat is elvégezte. További feljegyzések említették, hogy Kákosi József is megkezdte tanítói szolgálatát, de a forrásokból nem derült ki, hogy a falu mely részén működött az iskola .

Az iskoláztatásban gondok merülhettek fel, mert 1829-ben Tassy Károly szolgabíró Nemesviden kelt leiratában elrendelte az iskola mestereknek, hogy írják össze a tanköteles gyermekeket, és hívják fel a szülőket gyermekeik rendszeres iskoláztatására.

Valószínűleg ennek is köszönhető, hogy 1838-ban felépült az új iskola egy tanteremmel és tanítói lakással. Az iskola terem 90 négyzetméteres, padlózott, döngölt föld az alapja. A kb. kilencven tanulót négy osztályban, nemek szerint elkülönítve, két padosorba helyezték el.

Az összevont négy osztályt egy tanító tanította. 1853-60 között Papp István, az 1890-es években Kétszeri József.

### ***1898- az I. világháborúig***

Az új tanító, Torma Lajos a zsúfoltság megszüntetésére törekedett, továbbá be kellett tartania a tankötelezettséget szorgalmazó rendeleteket. Rávette az egyházközségi tagokat az iskola bővítésére, s így 1904-ben megindulhatott az oktatás az 5. osztályban, majd egy év múlva a 6. osztályban is.

Gazdasági ismétlő iskolát szerveztek vasárnap délelőttöként a 12-15 évesek számára; itt ismételték át az elemi iskolában tanultakat is.

Tovább növekedett az iskola „konfortfokozata”, mert 1905-ben padlóval fedték a termeket, vaskályhában fűtöttek. Jellemző a kor falusi iskoláira, így a balatonszentgyörgyre is, hogy a tanulók maguk takarították, és fűtötték is a hazulról hozott fával.

A tanítás a déli ebédszünet megtartásával egésznapos, s szombaton is volt oktatás. A tanszerek: palatábla, palavessző, egy tankönyv, mely elemi szinten tartalmazta az összes oktatott tantárgyat. A kor szokásainak megfelelően vasárnap ünnepi ruhában kellett megjelenni, s a tanító vezetésével részt venni a misén.

Az elemi iskolát befejezve keveseknek adatott meg a továbbtanulás lehetősége, ez elsősorban a családok vagyoni helyzetére vezethető vissza, bár a falusi ember ekkor még nem igazán tartotta fontosnak gyermeke magasabb iskoláztatását.

A világháború kirobbanása nagy terheket rótt a családokra. A behívott férfiak helyett a nőknek és a gyerekeknek kellett dolgozni a gazdaságban, s így mindennapossá váltak a hiányzások, mulasztások.

### ***Az I. és II. világháború közti időszak***

A világháborút lezáró trianoni békediktátum után, a szétszabdalt, megcsonkított Magyarországon nehezen indult meg az oktatás. A tanítás szellemiségét minden iskolában áthatotta az elvesztett országrészek miatti keserűség. A revizionizmus meghatározó, alapvető tényezője a tananyagoknak is.

Balatonszentgyörgyön az 1940-41. tanévben 9 tanulóval elindították a 7. osztályt, majd egy év múlva 7 tanulóval a 8.-at is. A tanulói létszám 120-140 főre tehető, és változatlanul két pedagógus tanította a már nyolc osztályosra bővült iskolában.

A világháború másodszor is kitört, s ebben a nehéz időben is folyt az oktatás. A családokat érő tragédiákat, a háborús veszteségeket keservesen élték meg, ismét nőtt a hiányzások száma, de ez nem is alakulhatott másként: háború volt.

### ***A II. világháború végétől a rendszerváltásig***

A háború után megkezdődött az oktatás államosítása: megfosztották minden vallásos tartalmától, s szerkezetét is alaposan megváltoztatták.

1946-47-48-ban 4 tanulócsoport vett részt az oktatásban. Már több pedagógus tanította őket, de az osztályok 1-8-ig együtt tanultak.

Az 50-es években iskola bővítésre került sor, három kisebb tantermet építettek a meglévőkhöz. Hét pedagógus oktatta a három felső és a két alsó tagozatos csoportot. A tanulói létszám folyamatosan emelkedett, mert megindult a környező települések körzetesítése. Kezdetben csak a felső tagozatosokat hozták Balatonszentgyörgyre, majd lassan megindult az alsó tagozatok felszámolása is.

Így kerültek iskolánkhoz a holládi, tikosi, battánypusztai, vörsi majd legkésőbb a balatonberényi gyerekek.

Újabb átalakítások után- a megemelkedett tanulói létszám ezt kívánta- hét tanteremmel, igazgatói irodával, tanári szobával, szertárral, politechnikai gyakorlóteremmel, ebédlővel

konyhával bővült az iskola . Tornaterem, sportfelszerelés hiányában igazi sportélet nem alakulhatott ki, bár ezek hiányában vagy ellenére megkezdődött 1955-től a labdarúgás, a kézilabda és a talajtorna bevezetése.

Mindenki számára kötelezően elrendelték az orosz nyelv oktatását. A kor politikai viszonyai közt csak ezt lehetett tanítani, tanulni.

Felnőttoktatás is szerepelt iskolánk kínálatában; az 50-60-as években esti továbbképzés keretében ezüstkalászos mezőgazdasági tanfolyamot szerveztek. 1961-65-ig a keszthelyi Nagyváthi János Mezőgazdasági Technikum kihelyezett tagozata is itt működött.

A szakos ellátottság mind jobban bővült, bár előfordult még képesítés nélküli nevelő az alsó tagozatban és a napköziben.

A hetvenes évek elején közel háromszáz tanulót oktattak. Az általános iskola befejezése után sokan választották a környék adta továbbtanulási lehetőségeket: Keszthelyre, Marcaliba, Fonyódra iratkoztak be szakmát tanulni, és az igazán kiválók itt végezték gimnáziumi tanulmányaikat is.



2. ábra Az „új” iskola épülete 1974-ben

### ***A jelen***

A balatonszentgyörgyi általános iskola alaptevékenysége a nyolc osztályos általános iskola i nevelés, oktatás és napközi otthonos ellátás, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatása. Az iskolában a végzős diákok pályaválasztási tanácsadásban részesülnek, a hátrányos helyzetű diákokkal fejlesztő pedagógusok foglalkoznak. A tanulók irodalmi és kulturális érdeklődését segíti az iskola i könyvtár, az egészséges testmozgást a testnevelési órák mellett az Iskolai sportkör biztosítja.

Az iskola a művészeti oktatás tárgyi feltételeit biztosítja, a szolgáltatást a Murától a Balatonig Norvég–Magyar Művészetoktatási és Közművelődési Intézményfenntartó és Működtető Alapítvány valósítja meg néptánc, képzőművészet és zene területeken.

Az Somogy Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Marcali Tagintézménye által biztosított szakszolgálati tevékenységek közül a balatonszentgyörgyi oktatási intézményekben a következők valósultak meg: logopédiai ellátás, nevelési tanácsadás, beiskolázási fejlettségi vizsgálat.

A Balatonkeresztúr település gesztorságával működő Alapszolgáltatási Központ biztosítja az oktatási intézményekben érintett településeken a nem közoktatási tevékenységek közül a gyermekjóléti- és családsegítő szolgálatot, valamint a gyermekvédelmi ellátást.

A tanítási időn kívüli programok - a pedagógiai programban megfogalmazottak alapján -, a tehetséggondozástól, a felzárkóztatás, környezetvédelmi ismeretek nyújtásán keresztül, a kulturális- és sportprogramokig terjednek.

Az iskola együtműködik a település civil szervezeteivel, így hozzájárulva a nevelés, oktatás széles körű társadalmi elfogadottságához.

Az iskolát – alapításától kezdve -, több alkalommal kellett bővíteni a körzetesítések következtében. 2007-ben a DDOP-2007-3.1.2. pályázatot benyújtó konzorcium a Balatonszentgyörgy, Balatonberény, Hollád, Tikos és Vörs Községek Önkormányzatát foglalja magában, amely az intézmények felújításán és korszerűsítésén kívül a balatonszentgyörgyi általános iskola intézményi integrálását és fejlesztését tűzi ki pályázatának céljául. A korszerűsítés, átalakítás során a meglévő, erősen széttagolt és rendkívül gazdaságtalanul működtethető iskola i funkciók egy részének átcsoportosításával, tömbösítésével, valamint a nagyrészt megmaradó épületrészek felújításával a beruházó a modern kor követelményeinek megfelelő alapfokú oktatási intézményt hozott létre.

A Balatonszentgyörgyön működő közoktatási intézményekben a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek oktatása integráltan zajlik az alapító okiratokban foglaltaknak megfelelően. Az általános iskola helyben biztosítja az SNI, BTM, HH, HHH gyerekek oktatását az intézményekben dolgozó pedagógusok közreműködésével.

Pályázati forrásból megvalósult az informatikai infrastruktúra fejlesztése. Ennek keretében beszerzésre került több mint 200 db tanulói laptop, 6 db digitális tábla, 15 db számítógépes munkaállomás. A pedagógusok szakmai továbbképzéseken vettek részt, melynek során elsajátították a modern oktatási eszközök használatát, megismerkedtek az új oktatási módszerek alkalmazásával.

A 2017/2018-as tanévben indult az „Együtt, testvérként - iskolaközi szemléletformáló program”, melynek célja változatos programok, táborozások, tanulmányi kirándulások, hazai és külföldi iskolákkal történő aktív kapcsolat kialakítása volt, amelyek közös kulturális és társadalmi programok megvalósításán keresztül hozzájárulnak a gyermekek kompetenciáinak (szociális, életviteli, kommunikáció, stb.) fejlesztéséhez, ismeretanyaguk bővítéséhez. A közös kirándulásokon, programokon kívül a bevont tanulóknak foglalkozásokat is tartanak iskolánk tanárai. 50 tanulónk vesz részt a programban. A pályázatot a siófoki Tankerületi Központ nyújtotta be szerződést kötve iskolánkkal, mint kedvezményezett. A projekt 2018. február 1-én kezdődött és 2020. január 31-ig tart. Ez idő alatt 20millió Ft támogatásba részesülünk.

A Balatonszentgyörgyi Iskolaszék a Gyermekekért Alapítvány, pályázatot nyújtott be 2017-ben „Menő menza a Balatonszentgyörgyi Dobó István általános Iskolában” címmel és 20 000 000 Ft támogatásban részesült. A projekt célja az egészséges táplálkozás népszerűsítése volt. Az egészség fejlesztésének és az egészségmagatartásból eredő hátrányok csökkentésének egyik

fontos módszere a tudatos táplálkozás és az egészséges életstílus, életmód kialakítása. A projekt keretében ismeretterjesztő programok valósultak meg az egészséges táplálkozás jegyében. Előadásokon, tájékoztatókon vettek részt a tanulók az alábbi témákban:

- Ételek tápanyagtartalmával kapcsolatos információk ismertetése.
- Helytelen Táplálkozással összefüggő betegségek.
- Mintaétrendek, mintareceptek bemutatása.
- Diétás igény miatti speciális étrenddel összefüggő ismeretek.
- Konyhai higiénés ismeretek.
- Ételallergia és tünetei, krízis helyzetek.
- Energiaegyensúllyal és ételek tápanyagtartalmának kiszámításával kapcsolatos játékos feladatok.

Szemléletformálás az egészséges táplálkozás, életmód népszerűsítése érdekében fotókiállítást, vetélkedőt, rajzversenyt szerveztek a pedagógusok.

A tankertben fűszerkertet alakítottak ki a tanulók pedagógus irányításával. A tanulók lelkesen és szívesen gondozták az általuk nevelt növényeket. A tankert foglalkozások keretében az elméleti ismeretek gyakorlati tapasztalatokkal bővültek. A tankerti foglalkozásokat a projekt zárásától függetlenül a későbbiekben is folytatjuk.

Környezettudatosan cselekvő fiatalokat szeretnénk az intézményünk falai közül útnak indítani. az iskola egész életében kiemelt szerepet kap a környezeti nevelés. Novemberben egyik jelentős eseményünk volt a virágos kőrísfák elültetése az iskolánk udvarán. Minden osztály kapott egy-egy fát, amit a tanáraik segítségével ültettek el, és a facsemeték további gondozása is az osztálycsoportok feladata.



**Intézményünk a térség közoktatási rendszerében**

### 3. ábra Iskolánk épülete ma

A község fejlődő település, közösségi szolgáltatásai révén a környező falvak mikroközpontja. Idegenforgalmi szempontból is látogatott hely, ezért az iskola nagy hangsúlyt fektet a nyelvoktatásra. Balatonszentgyörgy vasúti és buszközpont is, a 76-os közlekedési főútvonalon fekszik, ezért a mikrotérségi központi szerepkör fontos a település szempontjából. A továbbtanuló diákok utazási lehetősége jó. Balatonszentgyörgy lakossága már évtizedek óta  $\approx 1700$  fő körül mozog, a lakosságszám stagnál, a népesség elvándorlása nem jellemző. Munkahelyek száma nem nőtt. Balatonszentgyörgy, Balatonberény, Balatonkeresztúr és Balatonmáriafürdő sajátos helyzetben vannak, mivel 2008. január 1.-vel csatlakoztak a Marcali kistérséghez. Így a kistérség közoktatási hálózatában betöltött szerepük most van kialakulóban. A Balatonszentgyörgyön működő közoktatási intézményekben a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek oktatása integráltan zajlik az alapító okiratokban foglaltaknak megfelelően. A tudatos pályorientációs tevékenységnek köszönhetően, diákjaink többsége tehetségéhez és képességeihez mért középiskolát választ. és örömmel tapasztaljuk, hogy diákjaink megállják a helyüket a középfokú oktatási intézményekben.



### 4. ábra Iskolánk aulája ma

A Központi iskola pályázat eredményeként iskolabővítésre kerül sor és hamarosan megkezdődnek az építési munkálatok, 7 tanteremmel és modern eszközökkel, új informatikai eszközökkel gazdagodik az intézmény. A komplex fejlesztéssel 636 m<sup>2</sup>, korszerűen felszerelt, a korszerű pedagógiai módszerek alkalmazását lehetővé tevő új épületszárny kialakítása valósul meg, hő- és hangszigetelés, kert és parképítés, központi fűtés-hűtés-, légtechnika kialakítás, vízelvezetési és csatornázási munkálatok. Az e-közoktatásfejlesztési stratégiával összhangban cél létrehozni az intézmény és vonzáskörzete integrált elektronikus közoktatási rendszerét és módszertani tudástárát, mely innováció az intézmény beiskolázási körzetén kívül is elérhető esélyteremtő és fenntartható XXI. századi közoktatást biztosít.

Pedagógustársaim tapasztaltak, felkészültek, nálunk érezhető, hogy mindenki érték. Bízom kollégáim szakmai tudásában! Köszönöm a Balatonszentgyörgyi Önkormányzat, a Siófoki Tankerületi Központ, a szülők és településünk lakóinak támogatását!

Bencze Beáta  
intézményvezető